

Zapisnik sa okruglog stola za predstavljanje inicijative za unapređenje sistema obaveznog izdržavanja (alimentacije)

Palata Srbije, Mihajla Pupina 2, istočni ulaz, V sprat, sala 533
Beograd, 20. novembar 2012. godine

Autonomni ženski centar i Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva pri Kabinetu potpredsednice Vlade Republike Srbije za evropske integracije, održali su 20. novembra 2012. godine **okrugli sto o inicijativi za unapređenje sistema obaveznog izdržavanja (alimentacije) u Srbiji**. Okrugli sto je organizovan u okviru projekta „Ka socijalnoj koheziji – uticaj na politike socijalnog uključivanja za višestruko marginalizovane grupe žena žrtava nasilja“, koji finansira Evropska unija.

Osnovni cilj predstavljene inicijative je uspostavljanje novog modela naplate sistema obaveznog izdržavanja, koji bi doprineo ostvarenju prava i poboljšanju materijalne situacije izdržavane dece i njihovih samohranih roditelja. Inicijativom su obuhvaćeni predlozi za izmene nacrtu Građanskog zakonika, Zakona o izvršenju i obezbeđenju i Krivičnog zakonika, koji u svom domenu regulišu oblast sistema obaveznog izdržavanja. Predloženi model, između ostalog, uključuje nekoliko činilaca: (1) *Alimentacioni fond*, čije je osnivanje predviđeno u nacrtu GZ, iz kog bi se isplaćivala alimentacija; (2) *Mere za privremeno ograničavanje prava dužniku izdržavanja*: privremena zabrana važenja vozačke dozvole, privremena zabrana važenja pasoša, privremena zabranu registracije vozila; (3) *Oslobađanje deteta-poverioca izdržavanja od plaćanja predujma troškova postupka izvršenja*, koje bi trebalo predvideti Zakonom o izvršenju i obezbeđenju.

Okruglom stolu je *pristustvovalo 30 predstavnika/ca državnih institucija* (Ministarstvo pravde, Narodna skupština RS, Viši sud u Vranju, Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom Vlade RS, Pokrajinski sekretarijat za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost polova AP Vojvodine, Sekretarijat za obrazovanje i dečju zaštitu Grada Beograda); *nezavisnih mehanizama* (Poverenica za zaštitu ravnopravnosti, Zaštitnik građana); *organizacija civilnog društva* (SOS telefon Vranje, Asocijacija ženskih inicijativa, Udruženje "Roditelj", Luneta, Inicijativa za razvoj i saradnju, Centar za prava deteta, Autonomni ženski centar); *Kancelarije UNDP u Srbiji i medija*.

Učesnici su po predstavljanju inicijative za unapređenje sistema obaveznog izdržavanja predložili i sledeće aktivnosti:

- Prikazati različite aspekte problema, kako bi mogle da se kreiraju različite (adekvatne) mere za dužnike izdržavanja, u zavisnosti od njihove socio-ekonomske situacije.
- Razmotriti mogućnost afirmativnog pristupa prema dužnicima izdržavanja koji redovno i u odgovarajućem iznosu izvršavaju svoje obaveze. Podići društvenu vrednost „odgovornog ponašanja“ i „poštovanja zakona“.

- Razmotriti stvarne efekte primene načela oportuniteta, odnosno odlaganje krivičnog gonjenja, kada je u pitanju krivično delo nedavanje izdržavanja, s obzirom na to da se njegovom primenom značajno produžava period u kome dete-poverilac izdržavanja čeka na uplatu zaostalih naknada izdržavanja, dok se gomilaju nova dugovanja.
- Osloniti se na potencijal E-uprave, koja će poboljšati način razmene informacija između različitih sistema, a time sprečiti i prikrivanje podataka (kojima su dužnici izdržavanja vrlo skloni), kao i primenu mera u slučaju nedavanja izdržavanja.
- Prepoznati decu bez priznatog očinstva kao nosioce prava na izdržavanje. Razmotriti troškove koje država ima za ovu decu kada odrastaju bez biološkog roditelja i izraditi strateški pristup da se pomogne roditelju, pre nego da se deca zbog siromaštva izdvajaju iz porodica.
- Organizovati „inkluzivnu“ medijsku kampanju kojom bi se podigla svest građana i građanki o različitim strukturama i tipovima porodice, u cilju destigmatizacije dece bez priznatog očinstva i tzv. nepotpunih, jednoroditeljskih porodica.
- Povećati stepen informisanosti građanki i građana o uslugama besplatne pravne pomoći, koju pružaju organizacije civilnog društva i opštinske službe u lokalnim samoupravama.
- Promeniti percepciju pitanja o obaveznom izdržavanju/alimentaciji – učiniti problem vidljivim; podstaći medijske aktivnosti i kampanju koja uključuje muškarce (kao promotere) i primere „dobre prakse“; povezati pitanje davanja obaveznog izdržavanja sa pitanjem društvene brige o deci i demografskom politikom Republike Srbije.

Konkretni predlozi koaliciji za dalji postupak lobiranja:

- Inicirati javno slušanje o ovom pitanju u Odboru za rad, socijalna pitanja, društvenu uključenost i smanjenje siromaštva, na koje bi trebalo uključiti i Odbor za prava deteta, Odbor za ljudska i manjinska pitanja i rodnu ravnopravnost.
- Inicirati sastanak koalicije organizacija koje su pripremile inicijativu sa državnim sekretarkom za socijalnu zaštitu, kako bi se prezentovao problem i predlog zakonskih izmena.
- Snažno zagovarati za promene zakonskih rešenja u Ministarstvu pravde i radnim grupama koje pripremaju izmene i dopune zakona.
- Koordinisati saradnju sa Timom za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva pri Kabinetu potpredsednice Vlade Republike Srbije za evropske integracije i Kancelarijom za saradnju sa civilnim društvom Vlade RS u zagovaranju promena u ovoj oblasti.
- Obratiti se Zaštitniku građana i Poverenici za zaštitu ravnopravnosti da podrže inicijativu koalicije organizacija za izmene zakona koji regulišu oblast obaveznog izdržavanja.
- Obratiti se pokrajinskim organima, prvenstveno Pokrajinskom sekretarijatu za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost polova, da podrže inicijativu i zastupaju je kod donosilaca odluka unutar Vlade Republike Srbije.